

Polskie zwyczaje związane
ze świętami Bożego Narodzenia
oraz Sylwestrem
i Nowym Rokiem

Adwent

W tradycji ludowej i kościelnej Boże Narodzenie poprzedzone jest trzytygodniowym czasem oczekiwania, zwanym adwentem. W tym okresie wierni biorą udział w roratach, które poświęcone są Najświętszej Marii Pannie.

Wigilia

W Wigilię domownicy ozdabiają choinkę oraz przygotowują się do kolacji. Zgodnie z postanowieniami II Soboru Watykańskiego wigilijna wieczerza odbywa się po zapadnięciu zmroku i pojawieniu się na niebie "pierwszej gwiazdki", która nawiązuje do Gwiazdy Betlejemskiej zwiastującej narodziny Jezusa.

Sianko pod obrusem

Zwyczaj wywodzi się z czasów pogańskich. Jak nakazuje tradycja, siano symbolizuje narodzenie Jezusa w ubóstwie.

Opłatek

Gest przełamania opłatka symbolizuje wzajemne poświęcenie się jednych dla drugich i chęć dzielenia się z bliskimi sukcesami. Dzielenie się opłatkiem ma zbliżać i łączyć ludzi.

Dodatkowe nakrycie

Jest ono symbolicznie przeznaczone dla niezapowiedzianego gościa, ale też jest symbolem pamięci o naszych nieobecnych lub zmarłych bliskich.

Świeca wigilijna

Światło świecy ma być znakiem zaproszenia do rodziny Marii i Józefa, aby mały Jezus narodził się w każdym domu.

Choinka

Jest symbolem chrześcijańskim, który ma przypominać Adama i Ewę oraz upadek i odkupienie rodzaju ludzkiego. Składanie prezentów pod choinką ma oznaczać naśladowanie dobroci.

Pasterka

Wigilijny wieczór kończy się odprawianą o północy pasterką. Według tradycji jest to msza upamiętniająca przybycie do Betlejem pasterzy, którzy jako pierwsi oddali hołd nowonarodzonemu Chrystusowi.

Kolędy polskie to polskojęzyczne pieśni o charakterze religijnym związane ze świętami Bożego Narodzenia.

W polskim dorobku kulturalnym zachowało się ponad 500 kolęd i pastorałek.

- Bóg się rodzi, moc truchleje
- Bracia patrzcie jeno
- Cicha noc, święta noc
- Do szopy, hej pasterze
- Dzisiaj w Betlejem
- Gdy się Chrystus rodzi
- Gdy śliczna Panna
- Gore gwiazda Jezusowi
- Hej kolęda, kolęda
- Jezus malusieńki
- Jezusa narodzonego
- Lulajże Jezuniu
- Mędrcy świata, monarchowie
- Mizerna cicha, stajenka licha i wiele, wiele innych

Sylwester i zwyczaje noworoczne

Jak dobrze zacząć Nowy Rok?

Nadejście Nowego Roku związane jest z wieloma zwyczajami i tradycjami. Czasem mówi się, że jaki Sylwester - taki cały rok.

Dlatego tego dnia najlepiej przestrzegać kilku całkiem prostych i zabawnych zasad.

Nowy Rok - nowy etap

Do dziś wierzy się, że jeśli chcemy się pozbyć przykrych wspomnień, to najlepiej spisać je na kartkach, a następnie spalić. Ogień rozpalany w Sylwestra oznacza symboliczne oczyszczenie i zapomnienie. Jednak pamiętajmy, że w Sylwestra nie należy robić porządków w domu, ponieważ w ten sposób możemy „wymieść” szczęście z naszego życia.

Huczne pożegnanie

Żegnanie starego roku zazwyczaj spędzano na hucznych zabawach. W niektórych rejonach Polski kolędowano także w noc sylwestrową. Kaszubska tradycja nakazywała wypędzenie starego roku poprzez hałaśliwy obchód po wsi ze śpiewami oraz klekotkami. Im głośniej i radośniej zachowywano się tej nocy, tym szczęśliwszy miał być kolejny rok.

Gwarancja pomyślności

Od wieków wierzono, że od tego, jak spędzimy sylwestrowy dzień i noc zależy nasze szczęście w Nowym Roku. Na Podhalu obfitość miały zapewnić kieszenie pełne drobnych monet. Wrzucano je także do miski z wodą podczas wieczornej kąpieli. Powodzenie w sprawach finansowych ma również zapewnić noszenie przez cały rok w portfelu łusek z wigilijnego karpia.

Opr. Mateusz Czepek